VNS 11/2025 vp Valtioneuvoston selonteko: Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelma

Maa- ja metsätalousvaliokunta, 3.3.2026

Jyri Seppälä, Suomen ilmastopaneelin puheenjohtaja

SUOMEN ILMASTOPANEELI

Suunnitelman tarkoituksenmukaisuus

- Suunnitelmassa on esitetty ääriskenaarioita, joista vain yhdessä saavutetaan kaikki ilmastolain mukaiset tavoitteet.
  - Suunnitelma ei siis mahdollista vaihtoehtoisten, ilmastotavoitteet saavuttavien polkujen ja keinojen vertailua.

- Suunnitelmassa on nostettu esille, että eri skenaarioilla voitaisiin saavuttaa hiilineutraalius hakkuiden muutosten tai teknisten hiilinielujen kasvattamisen avulla.
  - Skenaarioiden tulisi kuitenkin esittää eri sektoreiden toimista koottuja harkittuja kokonaisuuksia, joilla ilmastolain mukaiset tavoitteet saavutetaan.

- Suunnitelman tarkoituksenmukaisuuden kannalta oleellista on tietopohjan ajantasaisuus. Maankäyttösektorin tiedot tulisi päivittää lähitulevaisuudessa.
  - Tieto pitkän aikavälin metsien kehityksestä on muuttunut: 15.12.2025 julkaistun kasvihuonekaasuinventaarion menetelmäpäivityksen ja Luonnonvarakeskuksen metsien simulointimalliin (MELA) tehdyt korjaukset (26.1.2026)

Kasvihuonekaasupäästöjen kokonaistaseen kehitys ml. LULUCF-sektori (Mt CO_2-ekv.)

- Suunnitelman kaikissa tarkastelluissa skenaarioissa saavutetaan hiilineutraalius viimeistään 2040-luvulla.
- Pitääkö arvio myös uusimpien tietojen valossa paikkansa?
- Uusi tilannekuva: MELA-malli yliarvioi selvästi metsien kasvun tulevaisuudessa. Luke: jopa nykyhakkuutasolla (74 Mm³/v) metsät ovat selvä päästölähde vuonna 2050.

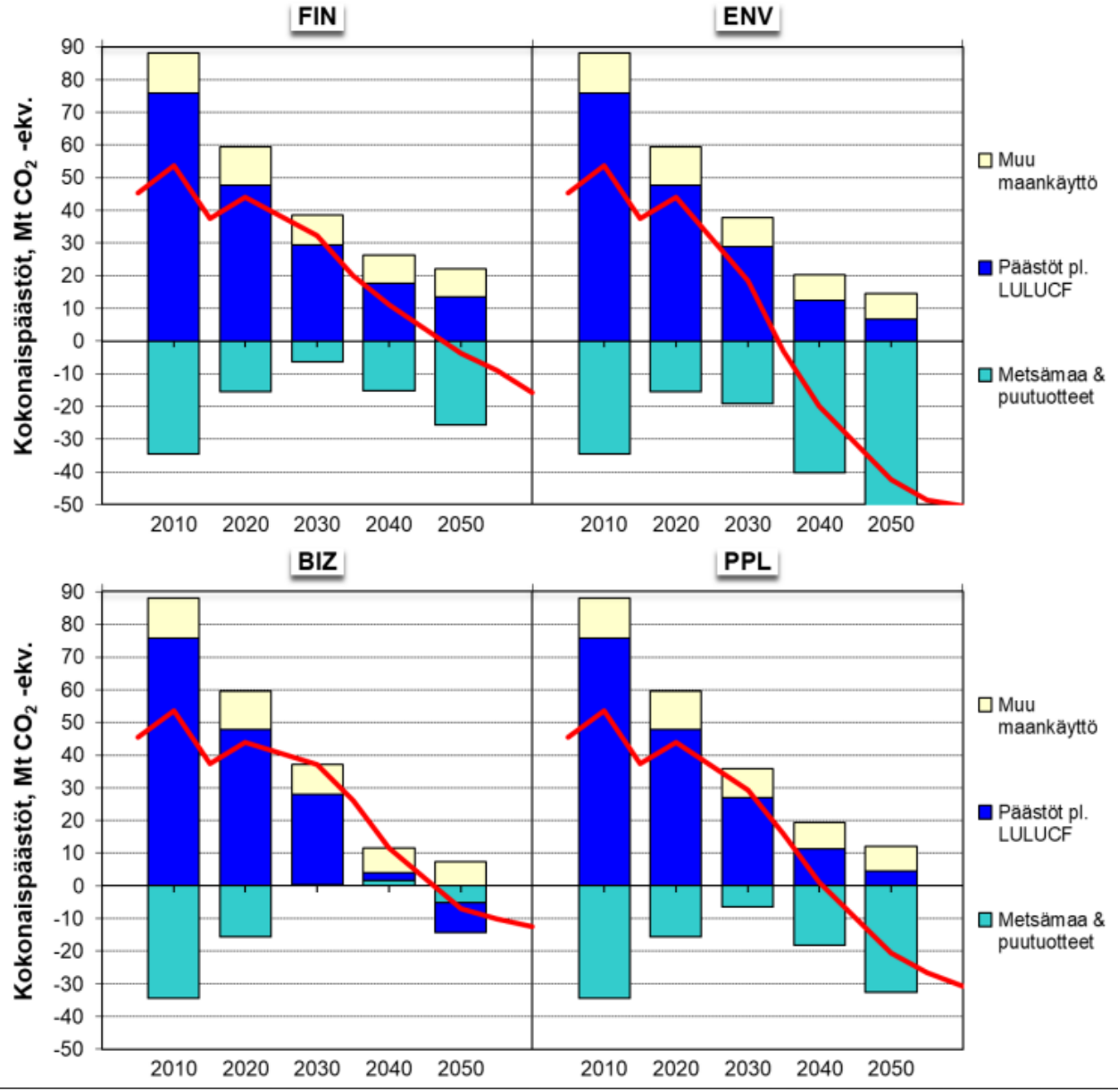

Suunnitelman päivittämistarve

- Ilmastolain perustelujen mukaan suunnitelman päivittäminen on tarkoituksenmukaista ennen 10 vuoden takarajaa, jos suunnitelmassa esitetyt kehityskulut näyttäytyvät mahdottomina tai epätodennäköisinä ajankohtaisen tiedon valossa.
  - Päivittämistä puoltaa maankäyttösektorin tilannekuvan tarkentuminen.
  - Skenaarioiden ääriluonteen vuoksi skenaariot ja niistä suoraan johdetut etenemispolut näyttäytyvät epätodennäköisinä.

- Pitkän aikavälin ilmastosuunnitelman päivittäminen lähitulevaisuudessa olisi perusteltua. Päivitys palvelisi myös EU:n hallintomalliasetuksen ((EU) 2018/1999) mukaisen pitkän aikavälin ilmastostrategian valmistelua tammikuuhun 2029 mennessä.

Suunnitelman puutteista ja niiden korjaamisesta

- **Ilmastonmuutoksen vaikutukset** esimerkiksi maa- ja metsätalouden kehitykseen Suomessa on huomioitu varsin ylimalkaisesti ja puutteellisesti
  - Esim. oletettu, että viljelykasvien sadot pysyvät ennallaan, mikä edellyttää jonkinlaista, ainakin vähäistä, sopeutumista → sopeutuminen ja ilmastoriskien hallinta tärkeää → toimilla saavutettavat hyödyt, esim. maataloudessa
  - Metsien osalta skenaarioissa ei ilmeisesti ole huomioitu ilmaston lämpenemisen seurauksena lisääntyviä hyönteis- tai myrskytuhoja, saati arvioitu niiden vaikutuksia skenaariotyön tuloksien tulkintaan

- **Ilmastonmuutokseen sopeutumisen tarkastelu** eri sektoreilla tietyissä ilmastoskenaarioissa, edes yhdessä skenaariossa, jossa lämpenemisen voimakkuus tuotaisiin esille, edellyttäisi selvästi laajempaa ja paremmin resursoitua taustatyötä kuin mitä KEITO-LTS mahdollisti

Tarvitaanko pitkän aikavälin suunnitelmalle perusteellisemmat taustaselvitykset?

- Edellä mainittujen puutteiden korjaaminen vaatisi päivitetyn taustaselvityksen ja samalla suunnitelman pohjaksi tulisi koota laajemmin ajantasaista aineistoa ja osaamista.

- Systemaattisemmin ja paremmilla resursseilla tehtävä taustaselvitys ja siten myös suunnitelma ottaisi tarkemmin huomioon lämpötilan nousun, sopeutumisen ja sen kytkeytymisen hillintätoimiin eri sektoreilla. Samalla laadittaisiin selkeitä näkymiä tulevaisuuteen, eli vaihtoehtoisia etenemispolkuja ilmastotavoitteiden saavuttamiseen, ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja ilmastoriskien hallintaan.
  - Miten ihmisten ja toimijoiden eri sektoreilla olisi syytä toimia seuraavina vuosikymmeninä nykytiedon valossa?

- Uuden tiedon valossa ja olosuhteiden muuttuessa voidaan myöhemmin tehdä perustellut päivitykset ja muutokset.

Kiitos!

JYRI SEPPÄLÄ
jyri.seppala@syke.fi

SUOMEN ILMASTOPANEELI
info@ilmastopaneeli.fi